

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 23—24

Oslo, 10. juni 1944

56. årg.

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Eukaristiens mirakel. — Kjenn din religion. — Anima Christi sanctissima. — En festdag. — Katolsk kristenliv. — Hjertelig takk. — Herhjemme.

EUKARISTIENS MIRAKEL

Av pater Finn Dominique Thorn. O. P.

1.

I en samtale mellom en prest og noen gymnasiaster ble det innvendt mot den katolske Kirke at apostlene sikkert vilde bli forbauset hvis de i dag kunde se hva Kirken hadde utviklet seg til. «Den moderne katolske Kirke er en karikatur av aposteltidens kirke,» ble det hevdet. Til det svarte presten at da kan man også si at et tre er en karikatur av det frø det er blitt til av.

Det er Jesus selv som sammenlikner Guds rikes vekst med et frøkorn som blir til et tre der himmelens fugler kommer og bygger reder.

Denne vekst åpenbarer seg på en vidunderlig måte i den utvikling som andakten til alterets hellige sakramente har gjennomgått i løpet av Kirkens to-tusen-årige historie.

Nattverdsalen der Jesus første gang meddelte sitt hellige legeme og blod til sine apostler er blitt til tusener, ja millioner av nattverdssaler hele verden over. Siden Jesus første gang uttalte disse ordene: «Dette er mitt legeme; dette er mitt blod,» er de blitt ved å gjenlyde århundre etter århundre. Ved den første nattverd var der 12 nattverdsgjester. Ved midnattsmessen for menn på den eukaristiske verdenskongress i Budapest i 1938 var der 170 000 nattverdsgjester av alle folkeslag og raser.

Hvis det bare var en eksaltert jødisk rabbi som første gang uttalte disse ordene over et stykke brød: «Dette er mitt legeme», hvordan forklare at dette har ført til de resultater som vi ser for oss i dag, 20 århundrer seinere? Hvorfor var hundre tusener av mennesker fra fem verdensdeler kommet for å tilbringe noen dager i Chicago i 1926, i Sidney i 1928, deretter i Kartago, Dublin, Buenos-Aires, og så til slutt i Budapest i 1938? Kan noen med rimelig-

het påstå at de var kommet sammen for å tilbe et stykke brød?

Nei, for de troende som i Chicago og Dublin og Budapest knelte ned i støvet for den lille hvite hostien var det Kristus «evighetens konge, den udødelige, den usynlige», de knelte ned for. Det var ingen menneskelige fordeler eller interesser, ingen menneskelig makt, som hadde forenet disse tusener av mennesker av alle stender og raser og folkeslag i én felles tro, én felles tilbedelse, én felles kjærlighet. Det som forenet dem, og som har forenet millioner av kristne i alle århundrer, er den faste tro at Han som innstiftet dette sakramente var Guds Sønn, og at Han vedblir å være nærværende blant oss alle dager like til verdens ende under brødets ydmyke og ringe skikkelse.

Hvis ikke dette er guddommelig i sitt opphav og i sine virkninger, så er det i hvert fall helt uforklarlig rent menneskelig sett.

2.

Når vi no igjen i det femte krigsår feirer Kristi Legems fest, så gjør det godt å minnes dette eukaristiens mirakel. I all splid og alt hat som no herjer verden, er der dog noe som samler og forener. Også i dag vedblir kristne verden over å tilbe Kristus i alterets sakramente. Og under alle himmelstrøk bæres dette hellige sakramente i dag i høgtidelig prosesjon, og over alt lyder den samme skjønnne hymnen:

«Lauda Sion salvatorem,
lauda ducem et pastorem.»
«Sion pris din saliggjører,
pris din hyrde og din fører.»

Kjenn din religion.

Av A. J. LUTZ. O. P.

B. Håpet.

Troen lærer oss at Gud er det absolutte gode. Alt det som finnes i den skapte verden av fullkommenhet, skjønnhet, sødme, alt det som bringer glede og fred, alt det som er godt og attråverdig har sitt opphav i Ham. Han er det uendelige gode vår sjel higer etter. Av troen framgår derfor håpet. Det kristne håp er en fast og tillitsfull forventning om vår evige salighet i Gud og om all den hjelp vi trenger for å oppnå den. Vel skal vi også håpe timelige goder av Gud. Kristus lærer oss å be om det daglige brød, det vil si om alt det vi trenger til vårt livsopphold. «Alles øyne vokter på deg, og du gir dem deres føde i sin tid» (Salme 144, 15). «Med sine vingefjær dekker han deg og under hans vinger finner du lys, Hans trofasthet er skjold og vern.» (Salme 90, 4.) Men den egentlige gjenstand for håpet hos en kristen er Gud selv. «Ikke noe mindre enn Han selv må vi vente av Ham for Hans gavmildhet som beveger Ham til å berike sine skapninger er identisk med Hans vesen, altså uendelig.» (St. Thomas.)

Å eie Gud selv, tør mennesket virkelig fordriste seg til et så vidunderlig håp? Ja, vi ikke bare tør, men det er en trang i den helliggjørende nåde som driver oss til å strebe så høgt. «Omgjord derfor deres sinns lender, vær edrue og sett hele deres håp til den nåde som tilbys dere i Jesu Kristi åpenbaring» (1. Petrus brev 1, 13). «Dersom vi bare i dette liv

håper på Kristus, da er vi de elendigste av alle mennesker» (1. Kor. 15, 19). I vår natur finner vi nok ikke noe som gir oss lov til dette håp. Våre naturlige lengsler, selv de beste og reneste går bare ut på de goder som vi kan fatte med vår forstand og føle eller ane ved vårt hjerte. I nådens liv derimot ligger det en trang som går ut over alle begrep, og vår visshet om at vi kan oppnå det uendelige gode, grunner seg på Gud selv. Gud har skapt oss til seg, vi stoler på Ham fordi Han har makt til å føre oss fram til det evige liv. Han har lovet å gjøre det dersom vi med barnlig tillit overgir oss til ham. «Kom hit de som min Fader har velsignet og ta det rike i arv som er holdt rede til dere fra verdens grunnvold ble lagt.» (Math. 25, 34.) Så lenge synden rådet, var vi utelukket fra samfunn med Gud, men Kristus har gitt oss Guds vennskap tilbake, slik at vi med full tillit «venter på det salige håp og den herlige gjenkomst av den store Gud og vår frelser Jesus Kristus som gav seg selv for oss for å løse oss fra all urettferdighet». (Titus 2, 13—14.)

Det kristne håp gjør oss trygge. Vi lever i en verden som likner et stormfullt hav, men «vi holder fast det håp Gud har tilbudt oss som et sjelens anker for oss, som er trygt og fast og når innenfor forhenget, hvor Jesus er gått inn som forløper for oss». (Hebr. 6, 18—20.) Ved det håp som nådens liv innebærer, lever sjelen allerede i himmelen og klamrer seg fast ved de evige forgjengelige goder som Gud

Også vi norske katolikker gleder oss over å være med i den verdensfylking som elsker og ærer Kristus i alterets sakramente. Men for oss blandes gleden med sorg og vemod, fordi det store flertall av våre landsmenn ikke deler denne gleden med oss. Utenfor vår lille katolske menighet er Kristi Legems fest en ukjent høgtid i kirkeårets liturgi. Norge er ikke med i den rike utvikling som er skjedd fra nattverdsalen i Jerusalem til vår tids storslåtte hyldest av Kristus i alterets sakramente. For vårt land stanset utviklingen i 1537.

Men en ny kvist på Kirkens gamle tre er igjen begynt å spire i Norge. Vi har igjen kirker i vårt land som er bolig for et Nærvar. Når våre forfedre gikk inn i kirken, både søndag som hverdag, så visste de at de ikke var alene. De møtte Ham som har vedblitt å bo iblant oss i det sakramente som var Hans avskjedsgave til oss aftenen før sin lidelse. Vi minnes Bjørnsons ord om Norge vår mor som «— tog os ved hånden, og følge hun gav, bort derfra til kirken så stille og lav, hvor fædrene ydmygt har bøjet knæ, og mild'lig hun sagde: gjør I som de!»

Det er vi katolske kristne som gjør som de. Også vi tror på Hvite-Krists nærvær i våre kirker. Derfor står våre kirker åpne, for at vi fra hverdagslarmen kan gå inn å tilbe det Allerhelligste. Vi feirer igjen Kristi Legems fest, hvor alterets sakramente bæres i høgtidelig prosesjon for å velsigne folk og land. Derfor er vi så glad i denne festen. Vi føler at den er som et løfte om en ny vår. På den dagen ber vi av hele vårt hjerte at vårt land igjen skal få sin plass i den verdensfylking som samler seg om Kristus i alterets sakramente.

Når krigen en dag er slutt, og sårene skal lages, og ruinene bygges opp igjen, da vil det ikke gå lenge før Kirken igjen samler sine barn til en ny eukaristisk verdenskongress. Da vil det vise seg at alterets hellige sakramente er det åndelige midtpunkt som kan skape fred mellom folkene. For dette kjærlighetens sakramente eier en overmenneskelig og guddommelig evne til å samle alle mennesker i én felles tro, én felles tilbedelse, én felles kjærlighet. I denne enhet må også vårt folk være med. Det er vår bønn på denne Kristi Legems fest.

holder i beredskap for oss, siden vi er blitt hans arvinger og Kristi medarvinger. «La oss holde urokkelig fast ved bekjennelsen av vårt håp, for han er trofast som har gitt løftet.» (Hebr. 10, 23.)

C. Kjærligheten.

Ved troen kjenner vi Gud, håpet oppløfter oss til ham med en tillitsfull lengsel, ved kjærligheten elsker vi ham for hans egen skyld. Sant nok at vi aldri kan tape av syne at vi i Gud finner vår evige salighet, men den innerste trang i kjærligheten er ikke å søke vår lykke, men å overgi oss til Gud slik at vi ikke lenger lever for oss selv, men for Gud alene. Først går vi til Gud som syndere, dratt av nådens makt for å finne frelse og fred. Men Guds nåde adler sjelen i den grad at vårt forhold til Gud blir et vennskap. Vi glemmer oss selv for å vie oss helt til Gud. Men nettopp dette er den høyeste salighet å elske Gud med en så fullkommen ren kjærlighet. «Det er saligere å gi enn å motta,» har Jesus sagt (Ap. gj. 20, 35). Vi er nok alltid nødt til å motta siden vi er skapninger. Både vår naturlige tilværelse og vårt overnaturlige liv er en uavbrutt gave fra Gud. Men det er nettopp denne rene kjærlighetsånd som vi mottar av Gud. «Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved den Hellige Ånd som vi har fått» (Rom. 5, 5). Det var det Jesus bad om aftenen før sin død. «Jeg har kunngjort ditt navn for dem, og skal kunnngjøre det for dem, så kjærligheten du har elsket meg med skal være i dem og jeg i dem.» (Joh. 17, 26.) Den høyeste utfoldelse av nådens liv, er altså det at vi elsker Gud i kraft av den samme kjærlighet, den Hellige Ånd, som forener Faderen med Sønnen i et utsigelig vennskap.

All den stund det er den Hellige Ånd som er opphavet til kjærligheten, er denne i sitt innerste vesen åndelig og overnaturlig. Den har ikke noe felles med følelseslivet. Gud kan ikke føles, han er ånd, Gud kan ikke gripes av noen naturlig sjelsevne, han er mysteriet. Sjelen kan ved den edleste hengivelse være nedsunken i Gud uten i det minste å kjenne seg grepet av de følelser som fremkalles av et naturlig vennskap. Sant nok at følelseslivet på en indirekte måte kan settes i sving av den guddommelige kjærlighet. Den samme sjel som er den Hellige Ånds tempel er også livsprinsippet for legemet og kilden til alle krefter. Den hellige glød som virker i sjelens dype grunn kan derfor gjøre at også de regioner av den menneskelige natur blir grepet hvor det åndelige og det fysiske flyter over i hverandre. Begeistring, fryd, ømhet og andre følelser velder da opp i hjertet, angerens tårer rinner, når vi blir oss bevisst om den underfulle Guds nærhet i sjelens indre. «På armen skal I bæres og på knærne skal I kjartegnes, som en mor trøster sitt barn således vil jeg trøste dere.» (Esaias 66, 12—13.) Men også uten sådanne velsignede opplevelser kan vårt vennskap med Gud være dypt og rent. Det hender endog at det er dypere og renere når sjelen føler seg kald og ensom og omgitt av mørke, skjønt den overgir seg til Gud uten forbehold. Ved slike indre prøvelser lutres og styrkes

Anima Cristi sanctissima —

EI GAMAL BØN

etter den heilage kommunionen.

*Krist, lat din heilage Ande
skirsla og helga mi sjel;
og lat din dyre lekam
lyfta og gjera meg sæl!
Vatnet som rann frå di sida
gjere meg rein og god!
Måtte eg yr av sæle
gloyma meg sjølv i ditt blod!*

*Sveitten som skein på di panne
lækje som balsam kvart sår;
og lat di tunge lidning
styrkje i jordelivs år!
Jesus, du gode hyrding,
leid meg på himmelveg;
lyft med dei særde hender
lammet som søker til deg.*

*Å, lat det aldri få henda,
at eg kjem burt frå deg att,
og at min arge fiend
dreg meg mot syndedjup natt!
Kalla i daudens time
heim med di hyrdingsrøyst;
gjev meg eit rom i Himlen,
når du frå synd hev meg løyst.*

Ved Ragnhild Foss.

kjærligheten. Vi lærer å elske Gud alene fordi han er Gud og uten hensyn til oss selv.

I den utstrekning vi elsker Gud blir også troen og håpet mer fullkomment. Ikke så sjelden blir den troende fristet til å sørge over at troens sannhet er så ugjennomtrengelig for den menneskelige fornuft. Kjærligheten fordriver denne sorg. Kjærligheten gjør oss glade over ved lydighet mot Gud å kunne framføre vår fornuft som offergave for ham. Men ikke bare det. At Gud er så uendelig opphøyd over all fatteevne er nettopp tegn på hans vesens grenseløse rikdom. Og denne tanke fyller sjelen med hellig fryd. Den gleder seg over mysteriet nettopp fordi det mysterium, så inderlig gjør kjærlighetens hellige makt oss til ett med «vår Gud og vårt alt». Også håpet for ny kraft av kjærligheten. Tenker vi bare på Guds allmakt og på Guds løfter, så kan vårt håp være fast nok. Vi vet jo at Gud kan utfri oss fra

KATOLSK KRISTENLIV -

Tilegnet alle konvertitter.

(Forts.)

Kirken lider ikke noe stort tap, men den lider en smerte som morens over en tapt sønn og datter. Men den pågjeldende selv lider et uerstattelig tap: han mister sin sjel. Guds nåde, frelsen i Kristus — hvis han da ikke får nåde til å følge samvittighetens røst og komme angerfull tilbake til den Kirke som alltid står med utrakte armer og venter på å få skjenke den tapte sønn eller datter tilgivelsens hellige sakrament.

XVIII

KATOLSK EKTESKAP

Ethvert kall — som ofte og alltid på sitt laveste stadi er bare en *tilbøyelighet* — er Guds stemme som oppfordrer oss til å gjøre den himmelske fars vilje.

Denne kan være at jeg skal bli prest og føde sjeler til det evige liv — eller far og mor og sette nye mennesker til verden — eller skomaker eller handelsmann..... ikke alle kall er *like* høye og hellige, men ethvert kall er *hellig*, fordi det er Guds veg for en kostbar sjel, gjenløst i Jesu blod. Selv de små ting og små mennesker blir betydelige fordi Guds allestedsnærværende majestet bor i dem.

Nesthøiest av alle kall er *ekteskapet*.

Prestegjærningen er delaktighet i fortsettelsen av Jesu frelsesgjærning fra korset, — ekteskapet er delaktighet i Guds skapergjærning fra evighetens og tidens fjerne grense, fra verdens morgengry. Ekteskapets hellighet ligger i at det er delaktighet i skapelsen av mennesker med en *sjel* som har en *evig* skjebne.

alle farer og føre oss heim til seg. Men når vi husker at Gud også har sluttet en vennskapspakt med oss, at vi er arvinger med hans evige sønn, og sønnens ånd bor i oss og roper Abba Fader, da blir vår tillit mer og mer urokkelig, og vi går døden i møte med et hjerte full av fred, fordi døden er porten til Faderens hus med de mange boliger.

«Sent har jeg elsket deg, o skjønnhet så gammel og dog så ny. Sent har jeg elsket deg. Du var inni meg og jeg var utenfor og der søkte jeg deg, og drevet av stygge og uordnete lyster grep jeg etter alt det vakre du har skapt. Du var med meg og jeg var ikke med deg. Jeg ble holdt langt borte fra deg ved de ting som ikke vilde være til, dersom de ikke var til ved deg. Men du kalte og ropte og brøt min døvhet, du lyste og strålte og fordrev min blindhet, du spredte vellukt og jeg innåndet den, og no sukker jeg etter deg. Jeg smakte din sødme og no hungre og tørster jeg etter deg. Du rørte ved meg og no gløder jeg av lengsel etter din fred.» (St. Augustin konfessionens X. bok, kap. 27.)

Så høyt har Gud stilt en far og mor — *nesten* som sine like, *helt* som sine medarbeidere. Måtte disse tanker og ord ringe for mange forlovedes og forelskedes øren så de husker sin standshellighet i forbindelsestiden!

Det straffer seg å spalte den dype livsdrift som Gud har gjort til drivkraften for all livets fortsettelse.

Et brudd på Guds orden er samtidig et brudd i verdenshusholdningen, hvis evige og guddommelige lover reagerer mot den ulydige.

Å følge Guds lover er en evig velsignelse fordi det er en hengiven i Guds vilje. Disse lover er kjente nok: ingen ekteskapelig bruk av livskraften *mot* dens, formål, hverken i eller utenfor ekteskapet!

Men no dette ekteskap da?

Meningen med disse linjer er å rette den *mest inn-trengende* oppfordring til de unge katolikker om bare å inngå et *katolsk* ekteskap.

Mer enn du kan ane det er det en livssak for deg, en nødvendighet for din tro.

Er den du elsker ikke katolikk må du sette alt inn på at han eller hun blir det før dere gifter dere. Er det ikke rett og riktig at han eller hun søker en grundig undervisning for å få kjennskap til det du tror for å kunne dele dette det høyeste gode med deg? Kan det ellers i sannhet bli tale om et hjertenes dype fellesskap? Hva kan det bli til med felles arbeid, innbyrdes oppdragelse, barnenes oppdragelse til kristne mennesker og det evige livs fellesskap?

Alt det som dypest er *ditt* vil atskille dere i stedet for å forene dere.

Men om den andre part no er en god protestant?

Ja, så *protesterer* han (hun) alene ved sitt nærvær mot din hellige tro. Hva vil dere svare barna når de spør hvorfor far (mor) går i kirke, til skrifte, til alters? Og hvor kan en *god* protestant tåle at hans (hennes) barn oppdras i en tro han (hun) må *protestere* mot.

«Men min forlovede bryr seg ikke med religiøse spørsmål — han lar meg helt i fred med min religion.»

Ja — *no* kan hende. Men i framtiden? Tenk bare på en ting som søndagsplikten. Hvor lenge tror du det varer før han ikke vil ha sin «koselige søndagsmorgen» i heimen «ødelagt» fordi du og barnene skal av sted til messe?

«Men Kirken dispenserer jo når det avgis et med ed bekreftet løfte om frihet for meg og våre barn.»

Det gjør den for din *svakhets* skyld, ikke med sin gode vilje. Og dette løfte er ofte blitt brutt — det går mange slike *menedere* fritt omkring!

Bør man spørre sin skriftefar til råds i et slikt anliggende?

Hvis du har en *sjelesorger* som den vi har talt om i kap. XVI da *absolutt* — og rett deg etter hans råd som var det Guds bud.

Ellers — ja, spør ham bare til råds, men du må vite

at noe absolutt gyldig råd kan du da ikke vente deg, bare en god vegledning. *Ansvar* er helt ditt eget.

Og prøv å se både *livsmålet* og *livsvegen* for deg og — selv om han (hun) *no* er verdens deiligste menneske — så studer litt hans (hennes) forhold til mor, søsken og andre som han (hun) i lang tid har levd sammen med. Det vil si deg litt om hvordan din elskede vil være når *vanen* avløser hvetebrødsdagene.

Be Gud opplyse deg for det gjelder *hele* ditt liv og kan hende ditt *evige* liv.

XIX

SVINNSOTT

Vi har talt om konvertittfeil, la oss no tale om konvertittfarer, konvertittbakterier.

Den farligste av dem alle er dem som er årsaken til *åndelig svinnsott*.

Legemlig svinnsott er velkjent. Pasienten er blitt smittet, blir syk, tøres hen, er meget smittefarlig — og dør.

Akkurat slik forløper også den åndelige svinnsott. Vi skal — som lægene gjør — vise sykdomsbildet, stille diagnosen, påpeke både de profylaktiske midler og den eventuelle kirurgiske inngripen.

De første anfall merkes neppe, hverken av pasienten eller hans omgivelser. Kan hende litt åndelig uro, litt sjelelig utilpasshet. Denne begynnende åndelige hoste som heter *grettenhet* kommer lik den legemlige hoste, sjelens pust.

Dette er symptomene *utad*. *Innad* er årsaken klar: man har sløyet av og for første gangen siden konversjonen slurvet og skulket *frivillig*. I bønnen, i søndagsplikten, i mottagelse av kommunionen. Således har man fått smitten i seg og det første utslag er den åndelige utilpasshet som i første stadiet heter *uro* og sjelelig *ufred* på et seinere.

Avmagringen følger umiddelbart etter hvis bakterien får lov å bli i sjelen. Best var det å konsultere den sjelens læge som tar imot i skriftestolen. Gjør man ikke det fordi man venter at «det skal gå over av seg selv» innkapsler bakterien seg i sjelen og begynner sin ødeleggelse. Samvittighetsuro, sjelepine, litt skam over seg selv, selvbebreidelser — avløst av stille fortvilen og kynisk forherden.

Avmagringen er synlig selv for åndelig nærsynte. Hvor er konvertittgleden? En konvertitt som skulker fra messeplikten og sløyer av under alle slags påskudd ser *mager* ut som katolikk sammen med sunne medkonvertitter. Og folk som skjønner seg på det ser med en gang at han ikke *trives* i sin sjel og sin tro. Hvor er hans fylde av freidighet, tro og håp? Hvor er hans gode eksempel?

Setter det no *komplikasjoner* til er det helt dårlig fatt. Den store smittekilde og smittebærer, djevelen, sender med forkjærlighet sterke fristelser nettopp på den tid hvor sjelen er svak og avkrefte. Da blir det til *tæring*, ti da angripes de edlere organer: hjertet og viljen, som allerede er svekket og slappet. Fortsettes sykdommen uten lægehjelp noen måneder går det ut over selve *påskeplikten* og så er det ikke stort håp lenger, for da er

det ikke bare en betennelse i sjelen, men et brudd — et brudd med Guds Kirke, den store læge. Da er *til-liten* forbi og så svinner håpet.

Smittefaren inntre. Pasienten bør helst isoleres for omgang med ham er farlig for andre.

En slik ung katolikk som blir ved å ferdes i katolske kretser, nyte godt av katolsk omgang og katolske institusjoner, men har brutt med Guds nåde — han kan til sist likefram *lukte* av falskhet og hykleri! Og eksemplets er det verste: det lærer svake sjeler å være katolikker *mot* Guds nåde, nedsetter *nivået* og skaper en lav *standard*.

Døden vil inntre: *frafallet*.

En dag oppdager nemlig denne sjel at han er gjennomskuet og det kan de færreste tåle, for det er den siste nåde: et par kjærlige øyne som ser med sorg på ham — et siste kjærlig varselsbrev — en siste appell til å søke skriftestolen og boten — —

Så begynner pasienten å *kvaksalvere* på seg selv. Han studerer fornemt klingende retninger: teosofi, spiritisme, humanisme..... og tvilen kveler den siste rest av liv. *Tvilen* som er en synd fordi den gjentar erkjente løgner så lenge til de synes å være sanne — eller til sannhetsevnen er død. Så finner vi konvertitten på seanser og alle slags merkelige «*moter*».

En tid angriper han så Kirken — offentlig hvis han er intelligent, ellers privat om noen orker å høre på hans løgner- og skandalehistorier.

Mot dette stadium kan bare et *kirurgisk inngrep* redde ham. Kan hende tar den store overlæge kniven i sin hånd og skjærer hans halve *Jeg* bort eller skjærer hans *ære* bort — den operasjonskniv som heter «livets tragedier», «skjebne» eller «ulykke» og som er Guds fryktelige instrument til å redde menneskesjeler gjennom smerte som han engang vil *rense* oss gjennom lidelse.

Gud skje takk at han som er barmhjertigheten selv er barmhjertig nok til i ytterste nød å være ubarmhjertig!

Her tør ingen menneskehånd føre kniven — reserve-lægene får ikke lov til å foreta denne livsfarlige operasjon. Den har overlægen i himlen forbeholdt seg selv, og hans hånd skjelver aldri!

Men det *finnes* midler, profylaktiske midler hvis man kjenner seg smittet av svinnsottbakterier i sjelen. Det er først dette: gå *med en gang* til lægen og skrift ikke alene dine synder, men også din *tilstand* for ham. Så vil han foreskrive deg midlet for ditt bestemte tilfelle: en sjels utrensning, god åndelig diett og mosjon, en liten operasjon, sunn og nærende kost, ingen smittefarlig omgang, styrkende midler fra Vårherres rike lager..... han har resepter på alt dette!

Men gå *øyeblikkelig* til læge om du merker smitten. En dags oppsettelse — og det vil presentere seg mange gode unnskyldninger for å utsette! — kan du øke faren, en dag blir så lett til en uke, en måned, et år og for hver gang du utsetter blir du svakere.

La det bli en *radikal* kur, be lægen om det. Ikke bare bort med *symptomene*, men med selve *bakterien*!

Gis det noe *serum* mot sjelelig svinnsott? Jo, både et middel som gjør *uimottagelig* for smerte og er en god kontroll med den åndelige sunnhet. (Forts.)

EN FESTDAG

Den 31. mai ble det apostoliske Vikariat i alle sine soknekirker vigslet til Guds mor Maria. I St. Olavskirken i Oslo skjedde dette under en pontifikal andakt om kvelden i St. Olavskirken, hvor hs. høgærv. biskopen forrettet, assistert av sokneprestene Sund og Notenboom. I koret var for øvrig alle de her-værende sjelehyrder til stede og som seremonimester ledet pastor Duin.

Lenge før tiden var kirken overfylt og det var lett å kjenne at alle var grepet av en særlig stemning, forventningsfull og høgtidsfull. Et veld av vårens deiligste blomster prydet alterene, overveiende hvite — og sammen med de mange lys, gav de et uforglemmelig inntrykk av renhet, varme og klarhet.

Etter at salmen: «Kom Skaperånd» var avsungen, holdt hs. høgærv. følgende tale:

«Høgtelskede i Herren!

Ad Jesum per Mariam: til Jesus gjennom Maria, det har fra de første tider av vært et grunnprinsipp for det kristne religiøse liv, et fruktbart og livgivende prinsipp, som har vært kilden til uanet skjønnhet og hellighet i utallige menneskesjeler. Jesus Kristus, han alene, er målet for enhver tanke, enhver bønn, enhver kirkelig og liturgisk handling, for alt som nåden kan virke i de kristne hjerter. Men Maria er vegen som fører til ham, veviseren som peker på ham. Hennes hjerte er den fullkomneste gjenspeiling av Jesu hjerte. Jesus er kommet til oss gjennom henne, og vi må gå gjennom henne for å komme til ham: den som vil komme til barnet, må henvende seg til moren. Det er en naturlov og den gjelder likefullt i den overnaturlige orden.

Dette var en selvfølge for våre katolske forfedre. Når vi tenker på at bare her i Norge var hele 60 kirker vigslet til Guds mor, jomfru Maria, da forstår vi at de satte det kristne livsprinsipp: «ad Jesum per Mariam» om i praksis og levde etter det.

Når vi da i aften vigsler vårt Apostoliske Vikariat, våre menigheter, våre heimer og oss selv til Maria rene morshjerte, da gjør vi ikke noe annet enn å ta opp igjen og fortsette den gamle 500 års lange tradisjon som den såkalte reformasjon med vold søkte å bryte i vårt land. Vi knytter igjen de bånd som binder oss til hellig Olavs Norge, våre katolske forfedres Norge, og vi går den samme veg som de har gått for å nå fram til modenhet i Kristus: ad Jesum per Mariam: til Jesus ved Maria. Det er gjennom Maria at vårt kjære norske folk igjen må bli ført tilbake til Kristi fårekve, til Kristi ene hjord.

Ja, Maria er vår sikreste fører til Gud. Hun er jo også vår mor, fordi vi ved Guds nåde er blitt hennes sønns brødre og søstre, hans medarvinger, lemmer på hans legem, som apostlen Paulus sier. Og er det ikke nettopp en

mors oppgave å våke over sine barn, holde alt ondt borte fra dem og gjøre dem lykkelig? Jo. Barnas lykke utgjør morens lykke. Derfor er det Marias oppgave å føre oss til Gud, som alene er vårt mål og vår fullkomne lykke. Det er den oppgave Gud har gitt henne, da han i sin uendelige miskunn vilde opphøye oss til Kristi, Marias sønns bødre og medarvinger. Og ingen kan omstøte denne guddommelige ordning, uten å fjerne seg fra den veg som fører til Jesus, til Gud.

Det ligger derfor en dyp mening i den vigsel vi no vil gjøre av vår Kirke og av oss selv til Maria rene hjerte. Dermed slutter vi oss av egen fri vilje til den orden som Gud har skapt: nemlig at Maria er vår mor og at hun har sin særlige oppgave i Guds frelserplan. Vi velger henne fritt som vår fører til Gud og gir oss helt over i hennes moderlige varetekt. Da vår hellige far, pave Pius XII, vigslet hele verden til Maria rene hjerte og ønsket at alle biskoper skulde følge hans eksempel, handlet han «som felles far for den store kristne familie og som stedfortreder for ham, som har fått all makt i himmelen og på jorden». Hans mening var at gjennom denne vigsel skulde hele menneskeætten nå fram til fornying i Kristus, i det menneske ved Marias almektige forbønn må få den nåde å innse sin brøde, vende tilbake til Gud og lære av henne å bøye seg under Guds vilje, under Guds orden, som er fred og harmoni. Og er det ikke nettopp det menneske trenger til i våre dager? Kommer ikke all ulykke av at menneskene har omstyrtet Guds orden og gått sine egne vegger? Jo. Verdens frelse og fred ligger i dette livsprinsipp: ad Jesum per Mariam: til Jesus ved Maria.

Vår vigsel til Maria rene morshjerte må derfor ikke bli tomme ord uten verdi, men en fullkommen og frivillig overgivelse av oss selv til Gud: av vårt hjerte og vår sjel, ja av hele vårt liv. Den må bli et program for vår kristne livsføring og en høgtidelig forpliktelse til å virkeliggjøre dette program under Marias vern og etter hennes eksempel. Å vigsle oss til Maria rene hjerte vil derfor si: å rense vårt hjerte for syndens surdeig, for all urenhet, for hat og misunnelse, å sone for våre og verdens synder og bruke våre evner slik som Maria brukte sine: vår tunge til bønn og høvisk tale, vårt legem som Guds tempel til renhet og hellighet, våre hender til den kristelige kjærlighets gjerninger:

Bare da får denne vigsel en mening og når den sitt mål. Bare da kaller den Guds nåde og velsignelse over verden, over vår Kirke, vårt land og oss selv.

Amen.»

Under avsyngelse av Guds mors litani — og sjelden er det blitt sunget med slik kraft og varme av hele menigheten — gikk geistligheten, St. Olavs kirkes syndikat og ministrantene med tente kjerter i hendene i prosesjon, hvorpå hs. høgærv. leste den bønn for anledningen som vi brakte i et av de siste nummer av «St. Olav». De tunge tider

Hjertelig takk!

Panikk på St. Fransiskus! Utrolig, men sant. Da den 20. april de sårede strømmet inn fra morgentil kveld ble det ingen panikk, men noen dager seinere var panikken et faktum. Årsaken? En del pasienter skulde kl. 2 møte fram på Fridalen skole til nærmere undersøkelse. No stod søstrene med engang foran problemet: klær! De fleste sårede eide jo ikke stort mer enn de lå i. Sykepleierskene lånte dem hva de bare kunde unnvære. Med sengetepper kom man et godt stykke, men fremdeles manglet det en god del. «Soknepresten, kanskje han har noe?» Det hadde han. Prestegården liknet i de dagene et litet varehus. 10 minutter seinere stod han i et tomt, ribbet værelse. Tatt av vinden! Nye sendinger kom til sykehuset. Samme resultat. Tombola — Julaften, hva skolen sammenliknet de timene med, når nye pakker kom, ble beundret og eieren av 1 — en — pyjamas atter kunde snakke om sin «garderobe». Spør så, om Deres gave var tiltrengt og kjærkommet! «Vi kan ikke gi mer i aften, pasientene gråter og får feber,» sukket en lykkelig søster. En liten pike vilde ikke mer reise heim, redd at hun da ble nødt til å gi de flotte nye lakksko tilbake. Hvis De vil ha renter og renters rente av Deres gave må De gå på værelse nr. fem. Her ligger 3 mannfolk som alle har mistet ett øye. Trass i all elendighet har de bevart sitt gode humør. Ikke minst takket være den hjelp de fra alle kanter har fått. Hvis De går inn kan De risikere å få det samme svar som en av oss fikk: «Kom inn, men dessverre vi kan ikke mer snakke under fire øyne, vi har bare tre igjen her på stuen.»

Takk, hjertelig takk til alle glade givere i Bergen, Oslo, Fredrikstad, Kristiansand, Stavanger, Hauge-sund. Det trengtes meget — meget ble det gitt. Deo gratias.

G. G.

Til den fugl som vil synge med sitt nebb.

Til den fugl som vil synge med sitt nebb.

Det er mange av oss som er helt enig med denne fugl. Når presten har intonert «Asperges me», er det en fest å reise seg, og istemme «Domine osv.». I de ca. 20 år jeg har deltatt i den hl. messe har det vært en glede for meg å synge svarene i vekselsangen med prest og menighet. Og det er slett ikke bare koret som skal svare, dette vedkommer like meget hele menigheten. Dessverre er det ikke alle som har den mening. Jeg har opplevd at enkelte ser på den som synger med slett skjult forbauselse, for ikke å si mishag, som det skulde være gjort for å gjøre seg bemerket, og man får lyst til å tie! Som vi leste i «Din messe og ditt liv» er vi alle, enhver enkelt en personlig deltaker i dette hl. drama, og vi kan ikke bedre motarbeide adsprethet hos oss selv enn ved å følge messens gang på den måte. Og det er ikke for å tilfretsstille sin lyst til å synge, men for å få det mest mulig utbytte av sin deltakelse i den hl. messe. Jeg er selvfølgelig fullt oppmerksom på at ikke alt det koret synger er egnet for menighetssang, men den som har litt gehør og litt stemme lærer fort å synge det som kommer igjen i alle messer, man må bare være litt forsiktig, så man faller helt inn med koret, at ikke stemmen fra menigheten kommer som no ved siden av koret. Det er godt at noen har slått til lyd for dette, og håper det resulterer i mer intens deltakelse i denne hl. handling.

Kirkegjenger.

NETTOPP UTKOMMET

er en «Forklaring av den hellige Messe» av sokneprest dr. theol. J. van der Burg, Stavanger. Den vil bli nærmere omtalt i et av de følgende numre av «St. Olav».

Herhjemme —

Oslo. 1. pinsedag mottok 40 katolikker fra Oslo og provinsen, barn og voksne, i St. Olavs kirke fermlingens hellige sakrament fra hs. hogærv. biskop Mangers hånd. Høgtideligheten fant sted i umiddelbar tilknytning til hog-messen, og ble bivånet av en stor og oppmerksomt andektig menighet. Faddere var hr. Sverre Markussen fra Stabekk og fru Taxt fra St. Olavs menighet. Det var en forventningsfull stillhet som motte hs. hogærv. da han trådte fram i kordøren for å tale til fermlingene. På samme tid varme og kraftige falt ordene om det kristne livs kamp, om den utrustning til striden som Kristus gav sine stridsmenn. Han betonte ikke bare de store overnaturlige gaver som sakramentet skjenket fermlingene, men la samtidig stor vekt på de forpliktelser som knytter seg til mottagelsen av disse gavene, hva det kreves av oss om vi ska kunne fylle den plass som er til-målt oss i kampen for Guds og Kirkens sak i en ond og hard verden. I sitt alvor og sin dype manende appell var biskopens tale en verdig og gripende innvielse til den vakre høgtidelighet som no tok sin begynnelse ved fornyelsen av dåpspakten. I samlet flokk bak sokneprest pastor Sund og vendt mot alteret bekreftet fermlingene i kor sin forsakelse av det onde og troen på kristendommens største realiteter samlet i Credo's udødelige knappe formel. Etter en kort fellesbønn samles så fermlingene, ledet av seremonimesteren pastor Taxt i koret

gav den innerhet og styrke — vi har jo hver og en av oss noen eller noe som særlig ligger oss på hjerte no og som vi trenger Guds mors bønn og forbønn til. Vi trenger hennes beskyttelse som aldri før kan hende — som mor og som fredens dronning. No gav vi våre ønsker, vår tro, vårt håp og vår kjærlighet i hennes varetekt og bad om hennes mektige forbønn for oss alle og for alt og alle vi elsker — og vi vet hun vil høre våre ord, våre sukk og forstå vår smerte når vi legger den i hennes hånd.

Med sakramental velsignelse sluttet den skjønneste andakt, og det var merkbart hvor meget gladere, forhåpningsfullere og mindre bekymrede for de kommende dager vi alle følte oss — no var vi selv, alle våre og alt vårt i trygg og kjærlig varetekt.

hvor selve fermingsseremonien no tar sin begynnelse. Biskopen er assistert av pastor Sund og patrene Notenboom og Rommelse. No strekker han hendene ut over de bøyde hodene og nedber den Hellige Ånds gaver over dem som no skal motta det hellige sakramente, visdommens og forstandens ånd, rådets og styrkens ånd, kunnskapens og fromhetens ånd og Guds-fryktens ånd, alt til framme av det kristenlivet som er forberedelse til uødøeligheten. To og to trer så fermlingene fram og mottar sakramentet med det korstegn som biskopen tegner på deres panne. Der kan vanskelig tenkes noe skjønnere ytre tegn på det som skjer her, enn dette korstegnet i pannen. Oljen som styrkens symbol er ett, tegnet på pannen en annen side av den samme opphøyde ritus. Er øynene sjelens speil, så er pannen det sted hvor sjelen driver sin bekjennelse. Pannen kan skygges av ondskap og merke ut en Kain, likesom den kan stråle i åpen frimodighet og kranse av helgenens glorie og martyrens seierskrans. Jeg har kjent mennesker med dette egne lysskjær over pannen som fortalte om den kristne renhet og frihet, jeg minnes en avdød prest hvis ansikt var hans credo som om dette fermingskors i krisam aldri var visket ut, og korset etset inn i hans sjel til evig tid, med de kryssende linjene en biskop en gang hadde tegnet ham på pannen. Romano Guardini som har skrevet så vidunderlige ting om liturgiens ånd, sier et sted at «likesom Vår Frelser har frelst og forløst oss ved korset, slik høynyr og helliger, vier og velsigner Han oss i korsets tegn, inn til vårt vesens dunkleste dybder og dypeste røtter». Det er dette en føler — nei griper med glad visshet og ydmyk ærefrykt når en hører sitt navn knyttet til ordene «signo te signo crucis» og mottar de to symboler på sin egen panne, oljen som det gamle symbol for kraft og korset som det evige symbol for den sterkeste makt i himmelrommet, dødens beseier, Jesus Kristus. Og så til slutt det lille «Pax tecum!» og slaget på kinnet. I sin tilsynelatende kontrast gir det en dyp sannhet: At freden er noe uavhengig av vår urolige fredløse omverden, av alle de slag som rammer oss i livskampen, den er noe inne i oss, den freden som er vår fred, den kristne fred, Pax Christi. «Fred etterlater jeg dere, min fred gir jeg dere, ikke som verden gir» — Så er det utrustet med midlene til å bli en helstøpt, katolsk kristen personlighet at en stiger ned fra altertrinene igjen, ned i denne menighet om ut i denne brusede verden hvor en skal forsøke å være saltet som hindrer forråtnelsen, surdeigen som gjennomsyrer og forvandler gudløsheten, lyset som skinner for menneskene. I trosbekjennelsen har hjertene øst ut sin begeistring, no stiger fermlingene glade og takknemmelige ut i dagen og solskinet, hvor striden og oppgavene venter på en. No er alt bare lys og fred, det er pinse og det er vår. Men den harde strid og de tyngende krevende oppgaver kommer snart til å reise seg for sinnet, for å prøve krefter med den nye rustning. Og i gleden over våren i oss og om oss blander seg alvorsfylt bevissthet om de tider da stormene vil rase omkring oss og stille våre nyvunne egenskaper på den hardeste prøve. De den seiersbevissthet som fyller oss i dag viker for en betingelsesløs overgivelse i Guds varetekt, og da bare dette som biskopen uttrykker i sin slutningsbønn for fermlingene redder oss ut av farene:

«Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis
at templo sancto tuo.....
Styrk det, o Gud, som Du har virket i oss fra
ditt hellige tempel.....»

Petrus.

Hamar. I «Hedemarkingen» for 10. mai leses følgende: «I går, en av disse første riktig varme vårdager, har det i all stillhet funnet sted en ganske sjelden begivenhet på Maihaugen ved Lillehammer, idet pastor Finn Thorn fra Dominikanerklostret i Oslo i går morges leste katolsk «stille messe» i det gamle fiskerkapellet som direktør Sandvig har latt reise der oppe. Dette fiskerkapellet — eller «Hellig Olavs og Jomfru Marias kapell» som det egentlig heter — ble opprinnelig reist og innvidd av biskop Gunnar av Hamar i 1459 på en liten øy ved gården Brunlaug i Fåberg, omtrent der hvor Lågen faller ut i Mjøsa. I tiden for lagsildfisket var det flittig i bruk, — tidlig hver eneste morgen i nesten 80

år har presten samlet fiskerne der om sakrament og bønn, før de gav seg ut i det daglige strev og den vekslende fiske-lykken. Ved reformasjonen forfalt kapellet, og ble seinere brukt som stabbur på Fåberg prestegård, inntil Anders Sandvig kjøpte det i 1896 og flyttet det ned til Lillehammer året etter. — Så var det noe mer enn en kulturhistorisk kuriositet, det var selve historiens røde tråd som ble knyttet igjen da pastor Thorn, som til og med er den første norskfødte dominikaner etter reformasjonen, trådte fram foran det lille slein-alteret med relikviestemmet, og det eldgamle latinske messe-ritualet steg opp mot de mørke trebjelkene. Tid og sted forsvant, og den lave, messende stemmen mante fram en hel tidsalders ånd og religiøsitet, slik som den erobret seg en plass i det jevne folkets arbeid og slit for det daglige brød. De kom nær og ble kjente og kjære de menneskene som i fremhet hadde slitt vekk dørstokken ved sin religiøse vigsel av årtiers trofaste strev, knelt andaktsfullt ned i de mange gråkalle morgener når vinden trakk nattekald gjennom det vesle kirkerommet og fikk alterlysene til å blafre, så presten måtte gjøre pause flere ganger i lesningen av epistelen. Hvilken sum av lengsel og håp og tro har ikke løftet seg opp mot det uttrykksfulle, gotiske krusifikset og opp i den gryende, nye dagen gjennom årtiene, når presten messet sitt «Sursum corda! — Hjertene oppad!» og de ru og grove mannsstemmer svarte «Habemus ad dominum! — Vi har løftet dem til Herren!» — Tidløs er religionens formler for menneskets lengsel etter det evige og det fullkomne, i maskinalder like fullt som i middelalder bærer Kirkens gamle liturgi det urolige menneskehjertet på sine vinger opp til møtet med det overnaturlige og sprenger nuet. Evig og tidløs er hjertets uro slik som den er uttrykt i trinbønnen med et sitat fra Davids salmer: «— hvorfor er du sorgfull min sjel, og hvorfor volder du meg uro?» — Tusener av ganger har sjelene stilt seg dette spørsmålet her i det vesle fiskerkapellet. Det er kimen til all religion, og Kirken har like ofte i sin liturgi gitt disse enfoldige almuesmenneskene det fortrøstningsfulle, tidløse svaret: «— Håp på Gud, for enno skal jeg prise Ham, mitt åsyns frelse og min Gud.» — Slik reflekterer en mens messen går sin gang til slutningsevangeliet, og en blendes av sollyset når en trer ut av Gudshuset. Fra Middelalderen ut i notiden igjen. Der ligger Breisjøen og det herlige sæteranlegget som er den nyeste perlen i Anders Sandvigs storslagne smykke. Og som fiskerkapellet spiller seg der i vannet er det som om det i våre øyne har fått en egen vakker reising no det igjen en gang har fått svare til sin egentlige hensikt, å omslutte og holde fast noe av den ånd som er menneskets dyreste eie like meget i dag som for 600 år siden.

G. W. R. M.

Hønefoss. Det er lang tid siden at vi her i «St. Olav» har hørt noe fra Hønefoss, så det må være en tilfeldig pinsegjest tillatt å sende noen ord fra St. Teresias menighet. Den hører jo ikke til Vikariatets største, men det er jo ikke alltid slik at kvaliteten er avhengig av kvantiteten, og ett slår ialfall med en gang den besøkende, at deltagelsen i den hellige messe er sterk og intens — her synger virkelig hver «fugl med sitt nebb» av hjerte med, og hjertets røst er alltid vakker! Og som rett og riktig er ledes sangen av St. Fransiskus-søstrene — her som andre steder er de de bærende krefter i menigheten, stille og tilbaketrukne i sin ytre ferd, men sterke og beredvillige når noen trenger dem eller rettene sagt: når de kan avhjelpe noe eller noen, så de trange stunder blir så få og små som mulig. Om dem kan med sannhet si, at de deler menighetens sorger og fordobler dens gleder! — Det var mange mennesker i den vakre lille kirken til begge pinsedagens messer, hvor sokneprest pater Bzdyl, S. M. la oss alle høgtidens betydning varmt på sinne. I hospitalets vakre hage fikk man etterpå anledning til å hilse på søstrene og ønske dem og hverandre gledelig fest.

Passant.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo